

3/2022

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS

Vahvistetut lait	2
Hallituksen esitykset	4
Valtioneuvoston asetukset	5

OIKEUSTAPAUKSET

Korkein oikeus	6
Korkein hallinto-oikeus	9
KKO:n valitusluvut	16

VAHVISTETUT LAIT

Lait perusopetuslain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain, lukiolain ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta (163–166/2022)

HE 127/2021
PeVL 48/2021
SiVM 1/2022

Lait tulevat voimaan 1.8.2022.

Lakimuutoksilla täsmennettiin opetuksesta epäämistä koskevaa sääntelyä, jotta opiskelija saisi epäämisen aikana ja opetukseen palatesaan tarvitsemansa tuen. Perusopetuslain mukaista epäämistä voidaan uudistuksen myötä jatkaa myös seuraavan työpäivän ajan, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitellakseen oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjotakseen oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukeakseen turvallista paluuta opetukseen. Erottamista koskevia menettelysääntöksiä muutettiin siten, että opiskelijalle ja huoltajalle varataan tilaisuus osallistua henkilökohtaisen suunnitelman, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan erottamisen aikana, laatimiseen. Lisäksi opiskelijan velvollisuuksia tarkennettiin.

Ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia ja lukiolakia muutettiin siten, että niissä säädetään opettajan tai rehtorin velvollisuudesta ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Lakeihin sisältyvä säännös kurinpitomenettelyn suhteesta syytteen vireillä oloon ja tuomioistuinten ratkaisuun kumottiin.

Lakimuutosten tarkoituksena on osaltaan ehkäistä kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa kouluissa ja oppilaitoksissa sekä turvata turvallinen opiskeluympäristö. Muutoksilla on tarkoitus täsmentää ja korjata opetustoimen sääntöksiä, jotta kiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan voitaisiin puuttua oikea-aikaisesti, vahvistaa oppilaan oikeusasemaa ja turvata kaikkien koulussa toimivien turvallinen oppimisympäristö.

Lakeihin lisättiin säännös lapsen edusta opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä.

Perusopetuslain ja lukiolain vanhentuneet viittaukset kumottuun hallintolainkäyttölakiin muutettiin viittauksiksi voimassa olevaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin. Tämä osaltaan parantaa oikeusturvaa opetusta ja koulutusta koskevissa asioissa.

Laki rikosseuraamuslaitoksesta ja eräät siihen liittyvät lait (221–240/2022)

HE 57/2021
LaVM 1/2022

Lait tulevat voimaan 1.9.2022.

Laeilla toteutettiin Rikosseuraamuslaitoksen rakenneuudistukseen liittyvät organisaatiomuutokset. Organisaatiomuutosten tavoitteena on lisätä Rikosseuraamuslaitoksen kykyä vastata joustavasti ja tehokkaasti yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutoksiin, sekä parantaa organisaation kykyä ja valmiutta kehittää toimintaansa asiakkaiden tarpeiden ja lainsäädännön muuttuessa.

Uudessa Rikosseuraamuslaitoksesta annetussa laissa säädetään, että oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva, oikeusministeriön ohjauksessa ja valvonnassa toimiva Rikosseuraamuslaitos on valtakunnallisesti toimiva virasto, jonka toi-

mialueena on koko maa. Rikosseuraamuslaitos muodostuu neljästä vastuualueesta, jotka jakaantuvat yksiköihin. Uudistuksen tavoitteena on, että Rikosseuraamuslaitos on jatkossa yksi valtakunnallisesti toimiva virasto, jonka henkilöstö on sitoutunut yhteisiin tavoitteisiin. Valtakunnallinen rakenne luo edellytykset johtaa Rikosseuraamuslaitosta kokonaisuutena. Tavoitteena on lisäksi poistaa päällekkäistä työtä ja saada henkilöstön osaaminen joustavammin koko Rikosseuraamuslaitoksen käyttöön sekä edistää yhdenmukaisten toimintatapojen ja asiakasprosessien käyttöä kaikissa yksiköissä ja sen myötä parantaa rangaistusta suorittavien oikeusturvaa ja yhdenvertaista kohtelua. Tavoitteena on, että asiakkaita koskevien ratkaisujen sekä seuraamusten sisältöjen yhdenmukaisuus lisääntyy.

Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvät lait (248–264/2022)

HE 139/2021
TaVM 2/2022

Lait tulivat voimaan 11.4.2022.

Laeilla muutettiin eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia sekä 16:ta siihen liittyvää lakia. Lakeihin tehtiin ne välttämättömät muutokset, jotka aiheutuvat markkinavalvontaa ja tuotteiden vaatimustenmukaisuutta koskevasta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta, antamalla kansallista täydentävää sääntelyä soveltamisen tueksi. Asetuksen täytäntöönpano edellytti, että kansallisessa lainsäädännössä säädetään muun muassa markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksista sekä talouden toimijoihin kohdistettavista seuraamuksista.

Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon lisäksi muutosten ta-

voitteena oli yhdenmukaistaa markkinavalvontasääntelyä kansallisella tasolla hyödyntämällä horisontaalisia markkinavalvontalakeja. Sääntelyn yhdenmukaistamisen arvioitiin olevan lähtökohtaisesti hyödyllistä kaikkien toimijoiden kannalta.

Markkinavalvontalain soveltamisalaan lisättiin kahdeksan tuotelakia ja samalla kumottiin päällekkäinen markkinavalvontaa koskeva sääntely sektorilaeista. Muutosten myötä markkinavalvontalain soveltamisala laajentui kattamaan myös seuraavien tuoteryhmien valvontaa: huviveneet, radiolaitteet, laivavarusteet, energiaan liittyvät tuotteet, sähkö- ja elektroniikkalaitteet, joissa on vaarallisia aineita, kemikaalit, kosmeettiset valmisteet sekä tupakkalajissa tarkoitettut tuotteet. Soveltamisalasta säädettyä otettiin huomioon myös aikaisemmin voimaan tullut markkinavalvontalain muutos (915/2021) ja tehtiin markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon kannalta tarvittavia muutoksia niihin lakeihin, jotka kuuluivat jo ennestään markkinavalvontalain soveltamisalaan. Markkinavalvontalakiin lisättiin uudet säännökset uusista markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksista verkkoympäristössä sekä toimivaltuudesta hankkia tuotenäytteitä valeskenkilöllisyyden turvin.

Muutoksilla lisättiin uutta seuraamussääntelyä vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annettuun lakiin sekä tiettyihin tuotelakeihin seuraamussäännökset markkinavalvonta-asetuksessa säädettyjen talouden toimijan velvollisuuksien rikkomisesta. Lisäksi ajantasaistettiin sektorilakien muutoksenhakua koskevia säännöksiä vastaamaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia sekä tehtiin joitain teknisiä korjauksia.

Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvät lait (277–280/2022)

HE 232/2021
SiVL 4/2022

HaVM 6/2022

Lait tulivat voimaan 15.4.2022.

Laeilla muutettiin kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annettua lakia, ulkomaalaislakia, yliopistolakia ja ammattikorkeakoululakia.

Muutosten myötä kolmannen maan kansalaiselle myönnetään ensimmäinen oleskelulupa opiskelun perusteella suoraan koko tutkinnon tai opintojen suorittamisen keston ajalle, jolloin oleskelulupaa ei ole tarvetta uusina määrärajojen. Korkeakouluopintoja suorittavien opiskelijoiden oleskeluluvan laji muutettiin jatkuvaksi. Tavoitteena on siten mahdollistaa opiskelijan keskittyminen opintoihinsa alusta loppuun ilman velvollisuutta opintojen suorittamisen aikana hakea jatko-oleskelulupaa.

Opintojen jälkeen myönnettävän oleskeluluvan voimassaoloaika työnhakua ja yritystoimintaa varten pidennettiin ja tehtiin joustavammaksi. Muutos koskee myös tutkimustoiminnan päättäneitä tutkijoita. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni koulutettu ja osaava maahanmuuttaja jäisi ja kotoutuisi maahan osaksi suomalaista yhteiskuntaa, ja tällaisen jatko-oleskeluluvan myöntäminen aiemman vuoden sijasta kahdeksi vuodeksi on omiaan mahdollistamaan heidän edellytyksiään jäädä maahan.

Kansainvälistä suojelua hakenut tai karkotuspäätöksen saanut voi muutosten myötä hakea oleskelulupaa, jos hän täyttää oleskeluluvan myöntämisen edellytykset. Kyseen ei kuitenkaan tule oleskelulupa, joka sisältää oikeuden liikkua toiseen jäsenvaltioon. Kansalliset oleskeluluvat on tarkoitettu myös muihin kansallisiin tarpeisiin tilanteissa, joiden perusteella tutkijoiden ja opiskelijoiden maahantuloa koskevan direktiivin mukaista oleskelulupaa ei voida myöntää. Lakiin tehtiin myös muita tarkennuksia lain soveltamisen selkeyttämiseksi.

Lisäksi ulkomaalaislain sääntelyä pysyvän oleskeluluvan myöntämisen edellytyksistä korkeakouluopiskelijalle täsmennettiin.

Laki saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyvät lait (299–302/2022)

HE 241/2021
LaVM 2/2022

Lait tulivat voimaan 1.5.2022, jolloin muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluja koskeva väliaikainen sääntely lakkasi olemasta voimassa.

Laeilla muutettiin saatavien perinnästä annettua lakia, luottotietolakia, oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annettua lakia ja kaupallisten sopimusten maksuehdoista annettua lakia.

Lakimuutoksilla muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluille säädettiin enimmäismäärät niiden kohtuullisuuden ja yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. Aikaisemmin pysyvä laki sisälsi yksityiskohtaista sääntelyä perintäkuluista vain kuluttajasaatavien osalta. Lakiin lisättiin muiden kuin kuluttajasaatavien osalta säännökset myös siitä, minkälaisista perintätoimista ja kuinka monesta perintätoimista saa vaatia korvauksen. Lakiin lisättiin säännökset yksittäisistä perintätoimista veloittavien kulujen ja velallisen kokonaiskuluvastuun enimmäismääristä sekä aikarajoista sellaisten maksumuistutusten tai maksuvaatimusten lähettämiselle, joiden kuluista vaaditaan korvaus velalliselta.

Trattaa edeltävän maksumuistutuksen määräaika pidennettiin 7 päivästä 10 päivään ja tratan protestointiaika pidennettiin 10 päivästä 14 päivään. Myös tratan protestoinnin takarajasta otettiin säännös lakiin. Lisäksi joustavoitettiin niitä edellytyksiä, joiden perusteella maksuvaatimus, tratta tai trattaa edeltävä maksumuistutus voidaan toimittaa velalliselle muulla pysyvällä tavalla kuin kirjallisesti, kuten sähköisesti. Maksuvaatimuksen toimittamisen osalta uudistus koskee myös kuluttajasaatavia.

Uudistuksen pääasiallisena tavoitteena oli säätää perintäkulujen määrälle euromääräiset ylärajat myös silloin, kun velallinen on muu kuin kuluttaja-asemassa oleva yksityishenkilö. Muutosten tavoitteena oli näin ollen uudistaa perintälakia siten, että lain säännökset entistä

tehokkaammin estävät kohtuuttoman suurten perintäkulujen perimisen erityisesti yritysvelallisilta. Tavoitteena oli samalla parantaa yritysvelallisten yhdenvertaista kohtelua, sillä perintäkulujen määrissä on aiemmin esiintynyt huomattavia eroja. Toisaalta on syytä korostaa, että velkojilla on kuitenkin edelleen oltava oikeus saada kohtuullisiksi katsottavat perintäkulunsa korvatuiksi. Muutoksilla pyrittiin myös turvaamaan se, että yritysvelallisilla on riittävä aika huomausten tai maksusuorituksen tekemiseen ennen mahdollisia seuraavia perintätoimenpiteitä. Edelleen tavoitteena oli mahdollistaa sähköisten toimitamistapojen laajempi hyödyntäminen kuluttajasaatavaa koskevaa maksuvaatimusta sekä yrityssaatavaa koskevaa maksuvaatimusta, trattaa ja trattaa edeltävää maksu- muistutusta lähetettäessä. Samalla tavoitteena oli turvata aiempaa paremmin se, että sähköisesti lähetettävä perintäkiri on myös tosiasiasa saatu toimitettua vastaanottajan eli velallisen saataville.

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys (HE 29/2022) eduskunnalle laeiksi huumausainelain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi huumausainelakia ja sähköisestä lääkemääräyksestä annettua lakia.

Esityksen mukaan huumaantumistarkoituksessa käytettävät kasvijauheet, -rouheet ja -valmisteet, jotka sisältävät dimetyylitryptamiinia, määriteltäisiin huumausaineksi. Tällöin niitä tulisivat koskemaan huumausainelaisissa säädetty yleiskiellot. Ehdotetulla muutoksella pyritään ehkäisemään päihdyttäviltä ominaisuuksiltaan huumausaineita vastaavien kasvi-peräisten valmisteiden pääsyä markkinoille.

Huumausainelain mukaista lupasääntelyä selkiytettäisiin ja lupamenettelyihin liittyvää hallinnollista taakkaa kevennettäisiin. Esityksessä ehdotetaan tuonti- ja vienti-

lupaa koskevista vaatimuksista poikkeamista sellaisille kansallisesti huumausaineksi luokiteltua ainetta sisältäville lääkevalmisteille, joihin voi liittyä aineen laajaan lääkinnälliseen käyttöön nähden vain vähäisenä pidettävä väärinkäytön vaara. Tuonti- ja vientilupaa koskevista poikkeuksista säädetttäisiin myös humanitaarisissa kriisitilanteissa tarvittaville lääkevalmisteille.

Viranomaisien mahdollisuuksia huumausainerikosten estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen parannettaisiin ja muutoksenhakua koskevaa sääntelyä päivitetäisiin.

Sähköisestä lääkemääräyksestä annettua lakia muutettaisiin niin, että henkilötietojen suoja olisi paremmin turvattu huumausainelain mukaisessa valvonnassa. Myös huumausainelakiin ehdotetaan eräitä henkilötietojen sääntelyyn liittyviä täsmennyksiä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2022.

Hallituksen esitys (HE 35/2022) eduskunnalle laiksi yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityisyyden suojasta työelämässä annettua lakia. Työntekijän henkilötietojen keräämistä koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että työnantaja voisi työsuhteen aikana kerätä työntekijän henkilötietoja ilman hänen suostumustaan työnantajalle laissa säädettyjen oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamista varten. Keräämistä ei edellytettäisi perustuvan suostumukseen myöskään silloin, jos laissa on erikseen säädetty toisin henkilötietojen käsittelystä.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää työntekijän henkilötietojen keräämistä koskevaa sääntelyä ja sääntelyn suhdetta niin kutsuttuun tietosuoja-asetukseen sekä yhteensovittaa sääntely paremmin tietosuoja-asetuksen ja työnantajien lainsäädäntöön perustuvien tiedonkeruutarpeiden kanssa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Hallituksen esitys (HE 43/2022) eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tekijänoikeuslakia sekä sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia. Lakimuutoksilla pannaan täytäntöön 17 päivänä huhtikuuta 2019 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/790. Direktiivillä edistetään digitaalisten teknologioiden käyttöä, teosten rajat ylittävää käyttöä, teosten laajempaa saatavuutta ja toimivia tekijänoikeusmarkkinoita.

Lakimuutoksilla pannaan täytäntöön myös lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden tiettyihin verkkolähetysiin ja televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähetysiin sovellettavien tekijänoikeuden ja lähioikeuksien käyttämistä koskevien sääntöjen vahvistamisesta ja neuvoston direktiivin 93/83/ETY muuttamisesta annettu direktiivi (verkkolähetysdirektiivi (EU) 2019/789). Tällä direktiivillä edistetään muista Euroopan unionin jäsenvaltioista peräisin olevien televisio- ja radio-ohjelmien laajempaa levitystä ja ohjelmiin sisältyvien teosten ja muun suojatun aineiston tekijänoikeuden ja lähioikeuksien lisensointia.

Lisäksi esittävien taiteilijoiden kuvatallenteisiin liittyviä yksinoikeuksia ehdotetaan laajennettaviksi.

Sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakiin lisätään uusi säännös, jonka mukaan eräitä palveluntarjoajia koskevien vastuusäännösten sijasta sovellettaisiin tekijänoikeuslain uuteen 6a lukuun otettavia säännöksiä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

Hallituksen esitys (HE 48/2022) eduskunnalle laiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalakiin uusi 9 a luku eräistä henkilöön kohdistuvista palveluista. Henkilöön kohdistuvilla palveluilla tarkoitetaan ehdote-

tussa laissa terveyst- ja sosiaalipalveluja, varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluja, ulkonäköön kohdistuvia palveluja, liikunta- ja muita hyvinvointipalveluja, elämyspalveluja ja vapaa-ajan kursseja, juhla- ja ravintolapalveluja sekä taksiliikenteen palveluja.

Kuluttajansuojalaissa ei tällä hetkellä ole säännöksiä kuluttajan oikeuksista virhe- ja viivästystilanteissa silloin, kun kyse on henkilöön kohdistuvista palveluista. Kuluttajariitalautakunnan ratkaisukäytännössä kuluttajansuojalain 8 luvun periaatteita on tosin sovellettu myös muihin kuin luvun soveltamisalaan nimenomaisesti kuuluviin kuluttajapalvelusopimuksiin. Oikeusvarmuuden lisäämiseksi ja kuluttajan aseman parantamiseksi uuteen 9 a lukuun lisättäisiin säännökset toimeksisaajana toimivan elinkeinonharjoittajan suoritukselta henkilöön kohdistuvissa palveluissa, seuraamukset tällaisen palvelun viivästymisestä tai virheestä sekä tilaajana toimivan kuluttajan velvollisuuksista ja sopimusrikkomuksen seuraamuksista. Lisäksi tarkennettaisiin välittäjän vastuuta koskevaa 12 luvun 1 §:ää. Näin voidaan paremmin ottaa huomioon henkilöön kohdistuvien palvelujen erityispiirteet.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

Hallituksen esitys (HE 63/2022) eduskunnalle laeiksi valmiuslain ja asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valmiuslakia ja asevelvollisuuslakia. Valmiuslain poikkeusolojen määrittelmää ehdotetaan täydennettäväksi siten, että määritelmässä otettaisiin nykyistä kattavammin huomioon erilaiset hybriditilat. Ehdotettu muutos mahdollistaisi lain eräiden toimivaltuuksien käyttöön ottamisen myös muiden kuin voimassa olevassa poikkeusolomäärittelmässä jo mainittujen kansallista turvallisuutta, yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia vakavasti ja monialaisesti vaarantavien uhkien ja tapahtumien johdosta. Esityksen tarkoituksena on varmistaa viranomaisten mahdollisuudet vas-

tata tehokkaasti ja oikeasuhtaisesti vallitsevan yhteiskunnallisen tilanteen mukaisesti turvallisuushkiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Hallituksen esitys (HE 64/2022) eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kansalaisuuslakia. Esityksen mukaan lakiin tehtäisiin pääasiassa säädöshuollollisia muutoksia tehdyn esiselvityksen ja siitä saadun lausuntopalautteen pohjalta.

Laissa olevia lapsen ja kansalaisuudettoman määritelmiä ajantasaistettaisiin. Lapsen kansalaisuuden saamista uudistettaisiin siten, että lapsi saisi syntyessään Suomen kansalaisuuden suomalaiselta vanhemmaltaan aina suoraan lain nojalla. Myös Suomen kansalaisen adoptoitu lapsi saisi kansalaisuuden aina suoraan lain nojalla. Kansalaisuuden saamisen edellytyksenä olevaa selvitettyä henkilöllisyyttä koskevia säännöksiä täsmennettäisiin. Kansalaisuuteen vaadittavan asumisajan laskentaa koskevaa sääntelyä selkeytettäisiin muun muassa siten, että asumisaikana sallittavista ulkomaanmatkoista säädetäisiin nykyistä yksinkertaisemmin. Kielitaidon osoittamista koskevia säännöksiä täsmennettäisiin. Lisäksi lakiin tehtäisiin muita, muun muassa yleislainsäädännön muutoksista johtuvia teknisluonteisempia muutoksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

Valtioneuvoston asetukset vankeudesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, tutkintavankeudesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, valvotusta koevapaudesta, yhdistelmä-rangaistukseen kuuluvan valvonta-ajan täytäntöönpanosta ja ehdonalaisen vapauden valvonnasta annetun valtioneuvoston

asetuksen kumoamisesta (168–173/2022)

Asetukset tulivat voimaan 4.4.2022.

Rikosseuraamuslaitoksen uusi asiastietojärjestelmä (Roti) otettiin käyttöön keväällä 2022. Tietojärjestelmän käyttöönottoon liittyvät muutokset muun muassa vankeuslakiin ja tutkintavankeuslakiin tulivat voimaan 4.4.2022. Asetusmuutokset liittyivät tietojärjestelmän käyttöönottoon ja mainittuihin lainmuutoksiin. Keskeiset muutokset koskivat hallintolain kanssa päällekkäisen sääntelyn poistamista, laeissa säädettyjen kirjainvelvollisuuksien sisältöä ja eräitä muita menettelysäännöksiä.

Valtioneuvoston asetus maanpuolustusta koskevista poikkeuksista kemikaalilainsäädännön soveltamisessa (217/2022)

Asetus tuli voimaan 7.4.2022.

Valtioneuvoston asetuksella säädettiin kansallisista menettelyistä, joilla voidaan tehdä maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä poikkeuksia kemikaalilain sekä EU:n REACH- ja CLP-asetusten noudattamisesta. Asetuksen soveltaminen rajoittuu yksinomaan Suomen maanpuolustuksen tarpeisiin ja poikkeusperusteiseen käsitteilyyn. Asetuksessa säädettiin siitä, kuinka toimitaan silloin kun jokin kemikaalia on maanpuolustuksen kannalta välttämätöntä käsitellä kemikaalilainsäädännössä säädettyistä menettelyistä poikkeavasti. Tällöin sovelletaan asetuksessa määriteltävää termiä ”poikkeusperusteinen käsittely”, jolla tarkoitetaan sellaisenaan, seoksessa tai esineessä olevan aineen valmistusta, markkinoille saattamista, käyttöä ja jakelua, jossa kemikaalilain, REACH-asetuksen tai CLP-asetuksen noudattamisesta on tarpeen sallia poikkeuksia maanpuolustuksen vuoksi. Kemikaalin käsittely voi olla poikkeusperusteista, jos viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetut, asiakirjan salassapitoa koskevat edellytykset täyttyvät tai jos kemikaalilain, REACH-asetuksen tai CLP-asetuksen säännösten

noudattamisesta poikkeaminen muutoin on maanpuolustuksen luonteen, tarkoituksen tai erityistehtävien vuoksi välttämätöntä. Asetuksen mukaisen toiminnan ylin ohjaus ja valvonta kuuluu puolustusministeriölle. Asetuksella oli tarkoitus selkeyttää niitä edellytyksiä, joiden täyttyessä kemikaalia voidaan käsitellä poikkeusperusteisesti sen sijaan, että poikkeamisen edellytyksiin otettaisiin kantaa yksittäisissä tapauksissa, kuten asetusta edeltäneessä tilanteessa tuli toimia. Tämä selkeyttää Puolustusvoimien harkintaa kemikaalin poikkeusperusteisesta käsittelystä päättämässä. Asetuksella kumottiin maanpuolustusta koskevista poikkeuksista kemikaalilainsäädännön soveltamisesta annettu valtioneuvoston asetus (996/2010).

Ilman asetuksessa mahdollistettujen kansallisten poikkeussäännösten käyttöä puolustusvoimien toiminnalle aiheutuu vakavia esteitä. Asetus perustuu periaatteeseen, jonka mukaan maanpuolustuksen kannalta välttämättömissä yksittäistapauksissa voidaan poiketa REACH- ja CLP- asetusten sekä kemikaalilainsäädännöstä, mutta tällöin veloitetaan puolustusvoimat huolehtimaan poikettavia säännöksiä vastaavista velvoitteista itse siten kuin asetuksessa tarkemmin säädetään. Asetuksen tarkoituksena on saavuttaa REACH- ja CLP-asetuksissa tarkoitettu terveyden ja ympäristön korkeatasoinen suojelu maanpuolustuksen tarkoitusta vaarantamatta. Maanpuolustuksen kannalta välttämättömiä aineita tai seoksia koskevia poikkeustapauksia tulee käsitteilyyn vuosittain niin harvalukuinen määrä, että toimet voidaan toteuttaa nykyisillä puolustusvoimissa käytössä olevilla resursseilla.

KORKEIN OIKEUS

KKO:2022:13

Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuksen mittaaminen – Elinkautinen vankeusrangaistus – Rangaistusasteikon lieventäminen – Syyntakeisuus

A oli syyllistynyt alentuneesti syyntakeisena murhaan sekä eräisiin muihin rikoksiin.

Korkein oikeus katsoi, että elinkautisen vankeusrangaistuksen tuomitsemiseen alentuneesti syyntakeiselle ei ollut perusteita, vaikka murhaan liittyi arvioitavana olevassa tapauksessa menettelyn moittavuutta korostavia piirteitä.

A tuomittiin määräaikaiseen vankeusrangaistukseen.

KKO:2022:14

Saamisen vanhentuminen – Kanne-aika – Oikeudenkäyntimenetely – Preklusio – Prosessinjohto

Käräjäoikeus oli velvoittanut yhtiön suorittamaan entiselle työntekijälleen ylityökorvauksia. Yhtiö valitti hovioikeuteen katsoen, että ylityökorvauksia koskevat työntekijän saatavat olivat vanhentuneet huomioon ottaen asian käräjäoikeusvaiheesta annettua Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevä uusi oikeusohje työaikasidonnaisten saatavien vanhentumisesta.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että yhtiö ei ollut osoittanut sillä olleen oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua pätevää aihetta vedota vanhentumiseen vasta hovioikeudessa.

OK 5 luku 21 § 1 mom
OK 24 luku 3 §
OK 25 luku 17 § 1 mom

KKO:2022:15

Puolustaja – Puolustajan palkkio – Palkkion korottaminen

Vastaajaa oli syytetty murhasta. Hän oli tunnustanut menelleensä syynteen teon kuvauksessa kerrotulla tavalla mutta katsonut syyllistyneensä murhan sijasta tappoon. Vastaajalle oli määrätty puolustaja. Korkeimmassa oikeudessa oli ratkaistavana, pitääkö puolustajan palkkiota korottaa puolustajan tehtävään liittyneen vastuun suuruuden perusteella.

Korkein oikeus katsoi, ettei puolustajan vastuuta voitu pitää tavalista tuntuvasti suurempana yksinomaan sillä perusteella, että asialla oli vastaajalle erityinen merkitys. Arvioinnissa oli otettava huomioon myös muut seikat, jotka tosiasiaissa vaikuttavat puolustajan tehtävän vastuullisuuteen. Korkein oikeus ei korottanut palkkiota.

VNA oikeusavun palkkioperusteista 8 § 3 kohta

KKO:2022:16

Työsopimus – Työsopimuksen ehdot – Kilpailukiello – Salassapitoehto

A:n työsopimukseen kiinteistönvälitysyhtiössä oli sisällytetty kilpailukielloehto ja salassapitoehto, joiden rikkomisesta työsopimuksen oli sisällytetty sopimussakkoja koskevat määräykset. A oli perustanut työnantajan kanssa kilpailevan kiinteistönvälitysyhtiön, johon oli siirtynyt työnantajan välitettävänä olleita myyntikohteita. Lisäksi A oli hyödyntänyt liikesalaisuuksina pidettäviä työnantajan asiakastietoja yrityksensä toiminnassa.

Korkein oikeus katsoi, että salassapitoehtoon ei ollut asiassa sovellettava kilpailukieltosopimusta koskevaa työsopimuslain 3 luvun 5 §:ää. Työsopimuksessa oli voitu kilpailukiellon lisäksi pätevästi sopia salassapitoehdosta ja siihen liittyvästä sopimussakosta. Salassapitoehdon soveltamista ei myöskään pidetty kohtuuttomana. A voitiin kilpailukielloehdon rikkomisen lisäksi tuomita suorittamaan työnantajalle sopimussakkoa myös salassapitoehdon rikkomisesta.

TSL 3 luku 5 §

KKO:2022:17

Työsopimus – Työn tarjoamis- ja koulutusvelvollisuus – Työsopimuslain säännösten pakottavuus – Työsopimuksen päättäminen – Työsopimuksen irtisanominen

Työsuhteeseen sovellettavassa työehtosopimuksessa oli rajoitettu työsopimuslain 7 luvun 4 §:n mukaisen työn tarjoamisvelvollisuuden maantieteellistä aluetta. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla työehtosopimuksessa sovittua alueellista rajoitusta ei otettu huomioon arvioitaessa työsopimuslain 7 luvun 3 §:n nojalla, oliko tarjolla oleva työ vähentynyt olennaisesti ja pysyvästi.

TSL 7 luku 3 §
TSL 7 luku 4 §
TSL 13 luku 7 § 1 mom 12 kohta

KKO:2022:18**Vahingonkorvaus – Julkisyhteisön korvausvastuu – Korvauksen määrääminen**

Ulosottomies oli ulosmitannut A:n saamaa korvausta pysyvistä haitasta vastoin ulosottokaassa säädettyä ulosmittauskieltoa. Ulosmitatut varat oli tilitetty A:n velkojille.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että A:lla oli ollut pätevä syy olla hakematta muutosta virheellisiin ulosmittauspäätöksiin. Hän ei siten ollut menettänyt oikeuttaan vahingonkorvaukseen vahingonkorvauslain 3 luvun 4 §:n perusteella.

Virheellisten ulosmittausten ja varojen tilittämisen seurauksena A:n velkojen määrä oli vähentynyt. Tästä huolimatta Korkein oikeus katsoi, että asian olosuhteissa A:n taloudellinen asema oli ulosmittausten vuoksi heikentynyt siten, että A:lle oli aiheutunut korvattavaa vahinkoa. (Ään.)

VahL 3 luku 2 §

VahL 3 luku 4 §

KKO:2022:19**Ylimääräinen muutoksenhaku – Tuomion purkamisen rikosasiasa – Tuomion purkamisen syytetyin vahingoksi**

A:n syyksi oli lainvoiman saaneella tuomiolla luettu törkeä huumausainerikos. Syyttäjä vaati tuomion purkamista A:n vahingoksi, koska syyttäjän mukaan A:n tekemän huumausainerikoksen kohteena oli ollut merkittävästi suurempi määrä huumausainetta ja uuden selvityksen perusteella oli todennäköistä, että A olisi tuomittu olennaisesti ankarampaan rangaistukseen.

Korkein oikeus katsoi, että lainvoimaista tuomiota ei voitu oikeudenkäymiskaaren 31 luvun 9 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla purkaa, vaikka tekoa arvioitaisiin rangaistuksen mittaamisessa aikaisempaa olennaisesti ankarammin, kun tekoon ei tulisi sovellettavaksi ankarampi rangaistussäännös kuin hakemuksen kohteena olevassa tuomiossa. Syyttäjän hakemus hylättiin.

OK 31 luku 9 §

KKO:2022:20**Oikeudenkäyntimenettely – Prosessinjohto – Pääkäsittelevä hovioikeudessa – Poissaolo oikeudesta vastaajana**

Hovioikeudessa valittajana ollut rikosasian vastaaja oli kutsuttu hovioikeuden pääkäsittelevään uhalla, että valitus voidaan jättää sillensä, jos hän ei saavu pääkäsittelevään henkilökohtaisesti, tai mikäli hän käyttää asiameistä, uhalla että asia voidaan hänen henkilökohtaisesta poissaolostaan huolimatta ratkaista. Hovioikeus jätti pääkäsittelevässä asiameiehen edustamana olleen vastaajan valituksen sillensä.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että valitusta ei olisi saanut jättää sillensä. Sen sijaan hovioikeuden olisi pitänyt arvioida, voidaanko pääkäsittelevä toimittaa vastaajan poissaolosta huolimatta tai onko asiassa järjestettävä uusi pääkäsittelevä vastaajan kuulemiseksi. Hovioikeudessa tapahtuneen menettelyvirheen vuoksi hovioikeuden ratkaisu poistettiin ja asia palautettiin hovioikeuteen uudelleen käsiteltäväksi. (Ään.)

OK 26 luku 20 § 1 mom

OK 26 luku 21 § 1 mom

KKO:2022:21**Vahingonkorvaus – Julkisyhteisön korvausvastuu – Syy-yhteys**

Kaupunki oli antanut vaikeavammaiselle B:lle tietopaketin henkilökohtaisen avustajan työsuhteeseen liittyvistä asioista. Tietopakettissa annetun ohjeen mukaan työntekijän ryhmähenkivakuutus ei ollut lakisääteinen vakuutus vaan työnantaja voi ottaa avustajalleen vakuutuksen vapaaehtoisesti omalla kustannuksellaan. B ei ollut ottanut avustajanaan toiminutta työntekijää varten mainittua vakuutusta, vaikka hänellä olisi työsuhteen aikana voimaan tulleen uuden työehtosopimuksen perusteella ollut velvollisuus siihen. Työntekijän kuoltua hänen oikeudenomistajansa vaati kaupungilta vahingonkorvausta saamatta jääneestä vakuutuskorvauksesta.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että kaupunki oli käyttänyt julkista valtaa

antaessaan B:lle ohjeen ryhmähenkivakuutuksen ottamisesta ja että kaupunki ei ollut noudattanut julkisen vallan käytölle kohtuudella asetettavia vaatimuksia, kun se oli laiminlyönyt muuttaa ohjetta uuden työehtosopimuksen voimaantulon johdosta ja ilmoittaa muutoksesta B:lle. Kaupunki velvoitettiin korvaamaan työntekijän oikeudenomistajalle saamatta jäänyt vakuutuskorvaus.

VahL 3 luku 2 §

L vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 8 d §

KKO:2022:22**Työsopimus – Korvattava vahinko – Vahingonkorvaus – Työnantajan korvausvastuu – Korvauksen sovittelu**

Vaikeavammaisen B oli toiminut henkilökohtaisen avustajansa työnantajana. Hän ei ollut ottanut työntekijää varten ryhmähenkivakuutusta, mihin hänellä olisi työehtosopimuksen mukaan ollut velvollisuus. Työntekijän kuoltua tämän oikeudenomistaja A vaati B:ltä vahingonkorvausta saamatta jääneestä henkivakuutuskorvauksesta.

Korvausvaatimusta arvioitiin työsopimuslain 12 luvun 1 §:n 1 momentin nojalla. B ei näyttänyt menettelleensä työnantajana huolellisesti sillä perusteella, että jättäessään vakuutuksen ottamatta hän oli toiminut kunnalta saamaansa ohjeen mukaisesti. (Ään.) Ks. KKO:2022:21

Työnantajan korvausvelvollisuutta työntekijälle ei voitu kohdentaa. B velvoitettiin suorittamaan A:n vaatima vahingonkorvaus.

TSL 12 luku 1 § 1 mom

KKO:2022:23**Pakkokeino – Takavarikko**

A Oyj tarjosi virtuaalisen erillisverkon (VPN) avulla toteutettavaa palvelua, joka salasi palvelun käyttäjän todellisen IP-osoitteen. Keskusrikospoliisi oli vieraan valtion oikeusapupyynnön perusteella takavarikoinnut vieraassa valtiossa vireillä olevaan rikostutkintaan liittyen A Oyj:n hallusta lokitietoja, jotka

muun ohella paljastivat käyttäjän todellisen IP-osoitteen.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että A Oyj:tä oli pidettävä viestinnän välittäjänä ja että pakkokeinolain 7 luvun 4 §:n mukainen takavarikoimis- ja jäljentämiskielto koski myös viestinnän välittäjän hallussa olevaa säännöksessä tarkoitettua tunnistamistietoa. A Oyj:n hallusta ei saanut takavarikoida eikä jäljentää yksityisyyden suojan alaan kuuluvia tunnistamistietoina pidettäviä loki-tietoja.

PakkokeinoL 7 luku 1 §
PakkokeinoL 7 luku 4 §
L sähköisen viestinnän palveluista
3 § 36 kohta, 3 § 40 kohta

KKO:2022:24

**Oikeudenkäynnin julkisuus –
Henkilöllisyyden julkisuus –
Oikeudenkäyntiasiakirjan julki-
suus – Tuomioistuimen ratkaisun
julkisuus – Salassapito – Salassa-
pitoaika**

Salassapitorikosta ja yksityiselä-mää loukkaavaa tiedon levittämistä koskevassa rikosasiassa oli käsitelty erityisen arkaluonteisia tietoja asianomistajien yksityiselämästä. Sen vuoksi asianomistajien henkilöllisyys tuomioissa ja muu oikeudenkäyntiaineisto oli määrätty oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) nojalla salassa pidettäviksi. Salassapitoaika oli määrätty päättymään 18 vuoden kuluttua asian vireilletulosta.

Korkein oikeus pidensi salassapitoaikaan asianomistajan hakemuksen mukaisesti 40 vuodelle.

L oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa 11 §
4 mom

KKO:2022:25

**Kalastus – Kalastusrikkomus –
Perustuslaki – Perusoikeudet –
Asetuksen soveltamisrajoitus –
KP-sopimus**

Syyttäjä vaati paikalliselle saamelaiselle A:lle rangaistusta kalastusrikkomuksesta. A oli kalastanut lohta seisovalla verkolla Utsjoessa sallitun kalastuskauten ulkopuolella elokuussa vastoin kalastuslain

nojalla säädettyä valtioneuvoston asetusta kalastuksesta Tenojoen vesistön sivuvesistöissä (297/2017).

Korkein oikeus katsoi ratkaisutaan ilmenevillä perusteilla, että asetuksen kalastuskautta koskeva säännös oli ristiriidassa A:lle saamelaisena perustuslain 17 §:n 3 momentissa turvattujen oikeuksien kanssa. Asetuksen säännös jätettiin perustuslain 107 §:n nojalla soveltamatta, ja syyte kalastusrikkomuksesta hylättiin.

PL 17 § 3 mom
PL 107 §
KalastusL 52 §
KalastusL 65 §
KalastusL 118 §
VNA kalastuksesta Tenojoen vesistön sivuvesistöissä (297/2017) 9 §

KKO:2022:26

Luvaton pyynti – Kalastus – Perustuslaki – Perusoikeudet – Perustuslain etusija – KP-sopimus

Syyttäjä vaati paikallisille saamelaisille A:lle, B:lle, C:lle ja D:lle rangaistusta luvattomasta pyynnistä heidän kalastettuaan vieheellä ja vavalla valtion vesialueella Vetsijoessa ilman Metsähallituksen lupaa.

Korkein oikeus katsoi ratkaisutaan ilmenevillä perusteilla kalastuslain 10 §:n 2 momentin (379/2015) mukaisen lohen ja taimenen nousualueen erillisen kalastusluvan siihen liitettyine lupakäytäntöineen aiheuttavan niin merkittäviä rajoituksia paikallisille saamelaisille, että säännöksen soveltaminen olisi ilmeisessä ristiriidassa heille perustuslain 17 §:n 3 momentissa turvattujen oikeuksien kanssa. Kalastuslain säännös jätettiin perustuslain 106 §:n nojalla soveltamatta, ja syyte luvattomasta pyynnistä hylättiin.

PL 17 § 3 mom
PL 106 §
RL 28 luku 10 §
KalastusL 10 § 2 mom (379/2015)

KKO:2022:27

Ulosottoaari – Ulosottovalitus – Saatavan ulosmittaus

Ulosottovelallisen kauppahintasaatava A:lta oli ulosmitattu, ja A:lle oli annettu maksukielto. Kun maksukieltoa ei ollut noudatettu, ulosotto-

mies velvoitti A:n maksamaan saatavan määrän ulosottomiehelle. A vetosi siihen, että kauppahinnan maksuvelvollisuus oli vanhentumisen johdosta lakannut.

Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla, että A oli ulosottokaaren 4 luvun 68 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla kiistänyt saatavan oikeellisuuden siten, ettei sen määrää voitu ilman ulosottoperustetta periä A:lta.

UK 4 luku 68 § 2 mom

KKO:2022:28

Ylimääräinen muutoksenhaku – Menetetyn määräajan palauttaminen

A oli haastettu yhdyskuntapalvelun muuntamista koskevaan kärjäoikeuden pääkäsitteilyyn uhalla, että asia voitiin ratkaista hänen poisolostaan huolimatta. A ei ollut ollut paikalla pääkäsitteilyssä, jonka päätteeksi kärjäoikeus oli julistanut tuomion. Kärjäoikeus oli käsitteilyä seuraavana päivänä lähettänyt postitse A:lle ilmoituksen tuomitusta seuraamuksesta sekä muutoksenhakuohjeet.

A vaati muutoksenhakuajan palauttamista sillä perusteella, että kärjäoikeuden lähettämä kirje ei ollut postinkulun häiriön vuoksi saapunut hänelle eikä hän siksi ollut saanut ajoissa tietoa tuomiosta.

Korkein oikeus katsoi, että A:n väitettä kirjeen saapumatta jäämisestä voitiin pitää uskottavana. Kun A oli kuitenkin tiennyt asian käsitteilypäivän, hänen voitiin kohtuudella edellyttää selvittävän tuomion sisällön tyytymättömyyden ilmoitukselle säädettyssä määräajassa. Hakemus menetetyin määräajan palauttamisesta hylättiin. Vrt. KKO:2002:99

OK 25 luku 4 §
OK 31 luku 17 §

KKO:2022:29

Eurooppalainen pidätysmääräys – Rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen – Suhteellisuusperiaate – Säilöön ottaminen – Tuomioistuimen toimivalta

Kärjäoikeus oli hylännyt syyttäjän vaatimuksen A:n luovuttamisesta Puolaan syytetoimenpiteitä varten

ja kumonnut A:lle määrätyn matkustuskiellon lausumatta syyttäjän vaatimuksesta A:n pitämisestä säilössä, kunnes päätös on tullut lainvoimaiseksi. Käräjäoikeus oli katsonut luovuttamisen kokonaisuutena arvioiden suhteellisuusperiaatteen vastaiseksi.

Korkein oikeus katsoi päätöksestä tarkemmin ilmenevillä perusteilla, että suhteellisuusperiaatetta ei voitu pitää perusteena luovuttamisesta kieltäytymiselle. Korkein oikeus määräsi A:n luovutettavaksi Puolaan syytetoimenpiteitä varten. Korkeimmalla oikeudella oli EU-luovuttamislain nojalla toimivalta tutkia syyttäjän valituksessaan esittämä säilöön ottamista koskeva vaatimus ja A määrättiin säilöön otettavaksi luovuttamisen täytännönpanon turvaamiseksi.

EU-luovuttamisL 5 § 2 mom

EU-luovuttamisL 33 § 2 mom

EU-luovuttamisL 42 §

KKO:2022:30

Yksityiselämän suoja – Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen – Sananvapaus

Sanomalehden verkkoversiossa julkaistussa artikkelissa oli kerrottu X:n avioliiton solmimiseen liittyvistä seikoista sekä häntä koskevista rikosepäilyistä. Artikkelissa ei ollut mainittu X:n nimeä, mutta artikkelin yhteydessä oli ollut linkki sen lähteenä käytettyyn toisessa verkkolehdessä julkaistuun artikkeliin, jossa X oli mainittu nimeltä.

Kysymys siitä, olivatko artikkelin kirjoittanut toimittaja ja sanomalehden päätoimittaja syyllistyneet yksityiselämää loukkaavaan tiedon levittämiseen.

RL 24 luku 8 §

IhmisoikeusSop 8 art

IhmisoikeusSop 10 art

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2022:39

Apteekkiasia – Apteekkilupa – Apteekkiluvan myöntämiseen

liittyvä kokonaisharkinta – Toisessa jäsenvaltiossa kertynyt ammattikokemus

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen (Fimea) valituksen johdosta kysymys siitä, oliko hallinto-oikeuden tullut lainvastaisena kumota Fimean päätös myöntää apteekkilupa B:lle siitä syystä, että Fimea ei ollut päätösharkinnassaan hakijoiden ansioista vertaillessaan ottanut asianmukaisella tavalla huomioon apteekkilupaa myös hakeneen A:n toimintaa apteekissa ja muissa lääkehuollon tehtävissä Virossa. A oli Viron kansalainen. Hän oli suorittanut proviisorin tutkinnon Tarton yliopistossa vuonna 1984, ja hänet oli laillistettu Suomessa proviisoriksi vuonna 2018.

Asiassa saadusta selvityksestä ilmeni, että Fimean suorittamassa hakijoiden ansiovertailussa proviisoriksi laillistamisen ajankohdalla oli erityinen merkitys ammattikokemuksen huomioon ottamisen kannalta. Asiassa saadusta selvityksestä ilmeni edelleen, että Virossa ei ennen vuotta 2005 ollut ollut käytössä sen kaltaista proviisorien laillistamisen menettelyä kuin Suomessa. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että merkityksellisen ajankohdalla Virossa hankitun ammattikokemuksen huomioon ottamisessa proviisoriksi laillistamisen jälkeisenä ammattikokemuksena oli pidettävä ajankohtaa, jolloin hakijalla oli ammattipätevyytensä osalta ollut Virossa vastaavan kaltainen ammatillinen asema kuin laillistettulla proviisorilla Suomessa.

Fimea oli pitänyt riidattomana sitä, että A oli Tarton yliopistossa vuonna 1984 suorittamansa proviisorin tutkinnon perusteella voinut toimia laillisesti proviisorina Virossa. Fimean päätösharkinnan lähtökohdat olivat olleet virheelliset sen katsoessa, että A:n toimintaa Virossa apteekissa ja muissa lääkehuollon tehtävissä vuodesta 1984 hänen Viron uuteen rekisteriin merkitsemiseensä asti vuonna 2006 ei ollut rinnastettava proviisoriksi laillistamisen jälkeen hankittuun ammattikokemukseen. Sillä, miten Suomen viranomaiset olivat 1990-luvulla arvioineet A:n Tarton yliopistossa suorittamaa tutkintoa,

ei ollut esillä olevassa yhteydessä oikeudellista merkitystä.

A:n ja B:n ansioista saadun selvityksen perusteella ei voitu pitää täysin ilmeisenä, että tällä päätösharkintaa rasittavalla virheellä ei ollut voinut olla merkitystä Fimean päätöksen lopputuloksen kannalta. Hallinto-oikeuden oli tullut kumota Fimean päätös ja palauttaa asia Fimealle uudelleen käsiteltäväksi ryhtymättä itse tarkemmin vertailemaan A:n ja B:n ansioita.

Läkelaki 40 § 1 momentti ja 43 § (1112/2010) 2 ja 3 momentti

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 49 artikla

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/36/EY ammattipätevyyden tunnustamisesta (ammattipätevyydirektiivi) 4 artiklan 1 kohta

Unionin tuomioistuimen tuomio 21.6.2011, Susisalo ym., C-84/11 (EU:C:2012:374)

Unionin tuomioistuimen tuomio 1.6.2010, Blanco Pérez ja Chao Gomez, C-570/07 ja C-571/07 (EU:C:2010:300)

Unionin tuomioistuimen tuomio 19.5.2009, Apothekerkammer des Saarlandes ym., C-171/07 ja C-172/07 (EU:C:2009:316)

Unionin tuomioistuimen tuomio 19.5.2009, komissio v. Italia, C-531/06 (EU:C:2009:315)

KHO:2022:43

Vammaispalvelu – Kuljetuspalvelu – Työssäkäynnin mahdollistava kuljetuspalvelu – Myönnetyn kuljetuspalvelun käyttäminen toissijaisella paikkakunnalla – Yksilölliset perusteet – Asetuksen ristiriita lain kanssa

Asiassa oli kysymys Kaarinan kaupungin velvollisuudesta myöntää vaikeavammaiselle henkilölle oikeus käyttää jo myönnettyä kuljetuspalvelua kahtena päivänä kuukaudessa Helsingin sisäisinä kuljetuksina majoituspaikan ja toissijaisen työpaikan välillä, kun hänen edellytettiin työskentelevän työnantajansa pääkonttorissa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että Helsinki ei ole Kaarinan maantieteellinen lähikunta eikä Helsinkiä voida myöskään pitää Kaarinan toiminnallisena lähikuntana sillä

perusteella, että vaikeavammaisen henkilön toissijainen työskentelypaikka sijoittuu Helsinkiin.

Asiassa saadun selvityksen perusteella vaikeavammaisen henkilö tarvitsi vammansa johdosta välttämättä vaadittua kuljetuspalvelua suoriutuakseen matkoista majoituspaikan ja toissijaisen työskentelypaikkakunnan sisällä. Kun otettiin erityisesti huomioon vaikeavammaisen henkilön yksilöllinen tarve ja kun kyseessä oli jo myönnetyn kuljetuspalvelun toteuttaminen osittain Helsingissä, korkein hallinto-oikeus katsoi, että matkoja voitiin pitää vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla kohtuullisina.

Vammaispalveluasetuksen 4 §:n 2 momentin säännös kuljetuspalvelun rajautumisesta asuinkunnan alueella tapahtuviin tai lähikuntiin ulottuviin kuljetuksiin rajoittaisi tällaisessa tilanteessa hakijan oikeutta kuljetuspalveluun tavalla, joka tässä yksittäistapauksessa johtaisi ristiriitaan vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin kanssa. Korkein hallinto-oikeus totesi tämän perusteella, että vammaispalveluasetuksen 4 §:n 2 momentin säännös tuli tässä yksittäistapauksessa jättää perustuslain 107 §:n nojalla soveltamatta. Tämä lopputulos oli myös yhteensopiva perustuslain 6 §:ssä tarkoitettua yhdenvertaisuusperiaatteen ja vammaispalvelulain 1 §:stä ilmenevän vammaispalvelulain tarkoituksen kanssa.

Suomen perustuslaki 6 § 1 ja 2 momentti sekä 107 §

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tuki-toimista (vammaispalvelulaki) 1 §, 3 §, 8 § 2 ja 3 momentti

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tuki-toimista 4 §, 5 § 1 momentti

KHO:2022:44

Tavaramerkki – Erottamiskyky – Erottamiskyvyn saavuttaminen käytön kautta – Tavaramerkin modernisointi – Aikaisempaa merkkiä koskeva näyttö – Sama kaupallinen alkuperä

Yhtiön aikaisempi KIILTO-kuviomerkki poikkesi ulkonäköä koskevilta yksityiskohdiltaan jossain

määrin nyt kyseessä olevasta yhtiön uudesta modernisoidusta KiiLTO PRO kuviomerkestä. Molempien merkkien hallitseva osa oli kuitenkin sana ”kiilto” ja merkkien värimaailma oli samanlainen. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että pelkästään tavarain lajia, laatua ja käyttötarkoitusta kuvailevan sanan ”pro” lisääminen uuteen KiiLTO PRO -kuviomerkkiin ei muuttanut merkin yleisvaikutelmaa siten, ettei se olisi enää yhdistettävissä aikaisemman KIILTO-kuviomerkin kanssa samaan kaupalliseen alkuperään. Arvioinnissa otettiin huomioon samaan aikaan modernisoitu KiiLTO-kuviomerkki, joka ilman sanaa ”pro” vastasi visuaalisesti muilta osin KiiLTO PRO -kuviomerkkiä. Haettua merkkiä voitiin siten katsoa käytetyn muodossa, joka kokonaisuutena vastasi sitä merkin muotoa, jolle rekisteröintiä on haettu.

Yhtiön aikaisempaa KIILTO-kuviomerkkiä koskeva näyttö voitiin siten ottaa huomioon arvioitaessa sitä, oliko nyt kyseessä oleva modernisoitu KiiLTO PRO -kuviomerkki saavuttanut erottamiskyvyn käytön kautta. Kun haetun merkin hallitseva osa muodostui sanasta ”kiilto”, myös yhtiön KIILTO-sanamerkkiä koskeva näyttö voitiin ottaa huomioon haetun merkin erottamiskyvyn saavuttamista arvioitaessa.

Tavaramerkkilaki (7/1964) 13 § ja 3 §

KHO:2022:45

Ulkomaalaisasia – Oleskelulupa – Perheenyhdistäminen – Matkustusasiakirja oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä – Matkustusasiakirjavaatimuksesta poikkeaminen – Kokonaisharkinta – Perhe-elämän suoja – Lapsen etu

Kysymys oli perhesideperusteisesta oleskeluluvasta, jonka kohdalla oli ratkaistavana, olivatko perhe-elämän suoja koskevat ja lasten etuun liittyvät näkökohdat niin painavia, että niiden vuoksi tuli poiketa matkustusasiakirjan voimassaoloa koskevasta vaatimuksesta.

Asiassa ei ollut ilmennyt, että kansalaisuusvaltion myöntämän mat-

kustusasiakirjan hankkiminen olisi estynyt oleskeluluvanhakija A:sta riippumattomista syistä. A:n henkilöllisyys ei ollut tiedossa. Tällaisessa tilanteessa ulkomaalaislain 66 a §:ssä mainittujen seikkojen sekä perhe-elämän suojan ja lapsen edun voitiin katsoa vain poikkeuksellisesti edellyttävän poikkeamista matkustusasiakirjaa koskevasta vaatimuksesta.

Punninnassa oli sinänsä merkityksellistä, että A oli viettänyt Suomessa perhe-elämää usean vuoden ajan ja perheeseen kuului henkilökohtaisista syistä pakolaisaseman saanut lapsi, minkä vuoksi koko perheen palaamista kotimaahansa ei voitu edellyttää. A:n oleskelu Suomessa oli kuitenkin perustunut vireillä olleisiin oleskelulupahakemuksiin. Perheen olosuhteista ei ollut esitetty sellaisia erityisiä seikkoja, joiden vuoksi lasten toiselle huoltajalle olisi matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta myönnettävä oleskelulupa. Lisäksi oli otettava huomioon, että A voi hakea oleskelulupaa uudestaan hankittuaan kansalaisuusvaltionsa matkustusasiakirjan. Oleskeluluvan myöntämättä jättämistä ei voitu pitää ulkomaalaislain 66 a §:n, perhe-elämän suojan tai lasten edun kannalta kohtuuttomana.

Ulkomaalaislaki 6 § 1 momentti, 35 §, 37 § ja 66 a §
Euroopan ihmisoikeussopimus 8 artikla
KHO 2014:22, KHO 2015:107, KHO 2017:61, KHO 28.12.2017/6741 ja KHO 10.12.2019/5796

KHO:2022:46

Toimeentulotuki – Toimeentulotuen myöntäminen – Perustoimeentulotuki – Asiavirheen korjaaminen – Takaisinperintä – Kansaneläkelaitoksen toimivalta – Muutoksen edellytykset

Kansaneläkelaitoksen mukaan se oli myöntänyt X:lle perusteettomasti perustoimeentulotukea ajalle 1.11.2017–31.7.2018 yhteensä yli 5 000 euroa. X oli lainvastaisesti jättänyt ilmoittamatta Kelalle uuden pankkitilinsä ja sille tehdyt käteispainot sekä ulkomailla oleskelunsa. Kela oli päätöksellään 18.5.2020

käsitelty X:n perustoimeentulotuen mainitulta ajalta uudelleen viitaten asiavirheen korjaamista koskevaan hallintolain 50 §:ään. Päätöksen mukaan perustoimeentulotukea ei tullut maksettavaksi mainitulta ajalta.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli Kelan muutoksenhaun johdosta ratkaistavana, oliko Kela voinut hallintolain 50 §:n perusteella mainitussa lainkohdassa tarkoitetulla tavalla poistaa aiemmat perustoimeentulotuen myöntämistä koskevat päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että esillä olevan kaltaisessa tilanteessa toimeentulotukipäätösten korjaamista eli asioiden ratkaisemista uusilla sitovilla hallintopäätöksillä ei voitu tarkastella toimeentulotuen takaisinperinnästä erillisenä kysymyksenä. Toimeentulotuesta annetussa laissa oli erityisesti säädetty niistä edellytyksistä, joilla aiempien päätösten perusteella asiakkaalle maksettuihin etuuksiin voitiin takaisinperinnällä puuttua. Toimeentulotuesta annetussa laissa toimivalta tällaisten päätösten tekemiseen oli osoitettu hallinto-oikeudelle, ei toimeentulotuesta päättävälle viranomaiselle. Kela ei ollut esillä olevassa tilanteessa voinut hallintolain 50 §:n perusteella poistaa aiempia perustoimeentulotuen myöntämistä koskevia päätöksiään ja ratkaista asiaa uudelleen. Kelan valitus hylättiin.

Äänestys 3–2

Laki toimeentulotuesta 1 § 1 momentti, 19 §, 20 § 2 momentti, 21 § sekä 22 § 1 momentti
Hallintolaki 5 § 1 momentti, 50 §

KHO:2022:47

Perustoimeentulotuki – Toimeentulotuen myöntäminen – Muu perusmeno – Asumismeno – Vuokra – Perheen sisäinen vuokrameno

Perheen alaikäinen lapsi omisti omakotitalon, jossa hän asui vanhempiensa kanssa. Vanhempi oli vuokrannut lapselta talosta asunon 400 euron kuukausivuokralla. Kansaneläkelaitos oli voinut hylätä vanhemman vaatimuksen vuokran huomioon ottamisesta menona

myönnettäessä perheelle toimeentulotukea, koska kysymys oli perheen sisäisistä vuokramenoista.

Laki toimeentulotuesta 3 § 1 ja 2 momentti, 7 b § 1 momentti, 11 § 1 momentti ja 12 § 1 momentti

KHO:2022:49

Hallintolainkäyttö – Valituskelpoisuus – Pätemättömän hallintopäätöksen kumoaminen – Lastensuojelu – Valitusoikeus hallinto-oikeuden päätöksestä – Lapsen oikeus käyttää laillisen edustajan ohella erikseen puhevaltaansa

Viranhaltija oli rajoittanut 12 vuotta täyttäneen A:n yhteydenpitoa. Huoltajat valittivat päätöksestä hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus katsoi, että A:n yhteydenpidon rajoittamiselle oli lainmukaiset perusteet, mutta päätöstä oli pidettävä lainvastaisena, koska viranhaltijalla ei ollut ollut toimivaltaa päättää yhteydenpidon rajoittamisesta. Koska yhteydenpidon rajoittamista koskevan päätöksen voimassaolo oli päättynyt, hallinto-oikeus totesi lausumisen asiassa enemmälti raukeavan. A haki valituslupaa ja valitti päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

1. Korkeimman hallinto-oikeuden oli ensin otettava kantaa siihen, oliko hallinto-oikeuden päätös valituskelpoinen. Hallinto-oikeus oli tutkinut asian ja ottanut kantaa viranhaltijan päätöksen lainmukaisuuteen. Hallinto-oikeus oli tältä osin ratkaissut asian oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 106 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Päätös oli siten valituskelpoinen.

2. Seuraavaksi oli otettava kantaa siihen, oliko A:lla oikeus hakea valituslupaa ja valittaa päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Lastensuojelulain nojalla A:lla oli valitusoikeus, vaikka hän ei ollut huoltajiensa ohella valittanut viranhaltijan päätöksestä hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että koska hallinto-oikeus oli ottanut kantaa päätöksen asiasääntöön lainmukaisuuteen, A:lla oli asiassa oikeussuojan tarve siitä huolimatta, että hallinto-oikeus oli todennut, että viranhaltijan päätös

oli lainvastainen tämän puuttuvan toimivallan vuoksi.

3. Kun hallinto-oikeus oli katsonut, että hallintopäätöksen oli tehnyt viranhaltija, jolla ei ollut tähän toimivaltaa, hallinto-oikeuden olisi tullut tällä perusteella kumota pätemättömän päätös. Hallinto-oikeuden ei olisi tullut ottaa kantaa pätemättömän päätöksen asiasisältöön eikä todeta, että lausuminen asiassa enemmälti raukeaa. Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden ja viranhaltijan päätökset A:n valituksen johdosta.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 §, 106 § ja 109 § 1 momentti
Lastensuojelulaki 21 § ja 89 § 3 ja 5 momentti
KHO 2017:102
KHO 12.2.1996 taltionumero 376,
KHO 30.4.2009 taltionumero 1068

KHO:2022:51

Asiakirjajulkisuus – Työsuojeiluilmointus – Tieto työsuojeiluilmointuksen vireilläolosta – Työsuojeiluilmointuksen tekijän suostumuksen merkitys – Sovellettava salassapitosäännös – Salassa pidettävyyys

Toimittaja oli pyytänyt aluehallintoviraston työsuojeilun vastuualueelta tiedon siitä, oliko työsuojeilun vastuualueella vireillä tiettyyn työpaikkaan liittyvä kan telu eli asia, joka perustuu tehtyyn työsuojeiluilmointukseen. Pyyntö ei koskenut mahdolliseen työsuojeiluilmointukseen liittyviä lähempiä tietoja kuten tietoa ilmoittajan henkilöllisyydestä, ilmoituksen sisällöstä tai sen tekemisen ajankohdasta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että työsuojeilun valvonnasta ja työpaikan työsuojeilyyhteistoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttia sovellettiin riippumatta siitä, mikä taho työsuojeiluilmointukseen liittyvää tietoa työsuojeiluviranomaiselta oli kulloinkin pyytänyt, ja että se oli työsuojeiluilmointuksiin liittyvien tietojen julkisuutta ja salassa pidettävyyttä koskeva erityissäännös valvontasalaisuuteen liittyvien kysymysten osalta. Sovellettavaksi asiassa ei näin ollen tullut valvontasalaisuutta koskeva yleissäännös

eli julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi myös, että tietoa tiettyä työpaikkaa koskevan työsuojeluilmoituksen vireilläolosta oli työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momentin perusteella pidettävä salassa pidettävänä.

Korkein hallinto-oikeus katsoi edelleen, että ilmoittajan mahdollisesti antama suostumus tietojen antamiseen työnantajalle ei merkinnyt sitä, että tieto työsuojeluilmoituksen vireilläolosta voitaisiin antaa yleisön edustajalle. Tämä arviointi perustui siihen, että työnantajaan kohdistuva suostumus ei koske ilmoittajan henkilöllisyyden paljastamista keneen tahansa nähden, sekä siihen, että työsuojeluilmoituksen vireilläoloa koskevan tiedon antamisen yleisön edustajalle on katsottava lisäksi edellyttävän sitä, että se olisi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla valvonnan kannalta tarpeellista, mitä sen käsillä olevassa asiassa ei voitu arvioida olevan.

Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue oli näin ollen voinut hylätä tietopyynnön ilmoittamalla, että se ei anna tietoa siitä, onko tiettyä nimettyä työnantajaa koskien vireillä työsyRJintää koskeva kantelu.

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 10 § 1 momentti

Ympäristöasiat

KHO:2022:34

Metsästys – Hirvieläinten pyyntilupa – Muutoksenhakuoikeus – Yhteinen vesialue – Osakas – Oikeus metsästä

Suomen riistakeskus oli myöntänyt hakijalle metsästyslain 30 a §:ssä tarkoitettua hirvieläinten yhteispyyntiluvan päätöksessä tarkoitettulle alueelle.

Asiassa oli kysymys siitä, oliko hallinto-oikeus voinut jättää yhteisen vesialueen osakaskunnan osakkaiden valituksen riistakeskuksen päätöksestä tutkimatta sillä perusteella, että päätös ei koskenut oi-

keudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaisesti välittömästi heidän oikeutaan, etuaan tai velvollisuuttaan.

Muutoksenhakijat A, B ja C olivat X:n yhteisen vesialueen osakkaita. B ja C olivat lisäksi Y:n yhteisen vesialueen osakkaita. Viimeksi mainittu yhteinen vesialue oli järjestäytymätön.

Metsästyslain 6 §:n mukaan oikeus harjoittaa metsästystä ja määrätä siitä kuuluu alueen omistajalle, jollei jäljempänä muuta säädetä.

Metsästyslain 26 §:n 1 momentin mukaan siinä tarkoitettujen hirvieläinten metsästyksessä on oltava pyyntilupa. Pykälän 2 momentin mukaan pyyntiluvan myöntää Suomen riistakeskus. Myönnettäessä pyyntilupaa on huolehdittava muun ohella, että hirvieläinkanta ei metsästyksen johdosta vaarannu ja että hirvieläinten aiheuttamat vahingot pysyvät kohtuullisella tasolla.

Metsästyslain 27 §:n 1 momentin mukaan hirvieläinten pyyntiluvan myöntäminen edellyttää, että luvan hakijalla on käytettävissään metsästyksessä sopiva yhtenäinen alue, jonka maapinta-alan on oltava hirvenmetsästyksessä vähintään 1 000 hehtaaria ja muiden pyyntiluvanvaraisten hirvieläinten metsästyksessä vähintään 500 hehtaaria. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan hirvieläinten pyyntilupa myönnetään sellaisella hakijalle tai hakijoille, joilla on 1 momentissa tarkoitettulla alueella oikeus metsästä hakemuksessa tarkoitettua hirvieläintä.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että hirvieläinten osalta metsästys-oikeus ei kuulu samalla tavalla alueen omistajalle kuin muussa pyyntilupaa vaativassa metsästyksessä, koska periaatteessa valtio määrää pyynnistä ja Suomen riistakeskus toimivaltaisena viranomaisena päättää pyyntiluvan myöntämisestä metsästys-oikeuden haltijalle. Yhteisen alueen osakaskunta ei näin ollen voi itse määrätä metsästys-oikeuden käyttämisestä hirvieläinten metsästyksessä, koska pyyntiin tarvitaan riistakeskuksen antama erillinen pyyntilupa. Metsästyslain 6 §:ssä säädetty metsästys-oikeus sinänsä tarvitaan myös hirvieläinten metsästyksessä, jotta pyyntilupa voidaan saada ja pyyntiä voidaan harjoittaa.

Korkein hallinto-oikeus hylkäsi valituksen siltä osin kuin muutoksenhaku koski X:n yhteistä vesialuetta. Mainittu vesialue ei sisällynyt yhteispyyntiluvassa rajattuun alueeseen, jolla pyyntilupaa voitiin käyttää. Pyyntilupa ei siten vaikuttanut A:n, B:n ja C:n oikeuteen, etuun tai velvollisuuteen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaisesti välittömästi. Tätä ei ollut arvioitava toisin sillä perusteella, että osakaskunnan yhteinen vesialue oli otettu metsästyslain 27 §:ssä mainitulla tavalla huomioon maa-alueella olevien pyyntilupa-alueiden yhdistäjänä.

Y:n yhteinen vesialue sisältyi sen sijaan pyyntiluvassa rajattuun alueeseen, jolla pyyntilupaa voitiin käyttää. Metsästys-oikeutta kyseisellä alueella edellyttävä pyyntilupa vaikutti osakaskunnan oikeuteen ja etuun oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla välittömästi. Osakaskunta ei ollut järjestäytynyt eikä valvonut etuaan asiassa. Yhteisen vesialueen osakaskunnan osakkaina B:llä ja C:llä oli yhteisaluelain 24 §:n 2 momentin perusteella oikeus valvoa järjestäytymättömän osakaskunnan etua asiassa. Hallinto-oikeuden päätös kumottiin tältä osin ja asia palautettiin hallinto-oikeudelle uudelleen käsiteltäväksi.

Riistahallintolaki 31 § 1 momentti
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 7 § 1 momentti
Metsästyslaki 6 §, 26 § 1 ja 2 momentti ja 27 §
Metsästysasetus 6 § 1 ja 2 momentti ja 7 § 1 momentti
Yhteisaluelain 1 § 1 momentti, 2 § 1 momentti, 3 § 1 momentti, 6 § 1 momentti, 24 § 2 momentti ja 25 §

KHO:2022:35

Ylimääräinen muutoksenhaku – Hakemus menetetyn määrääjän palauttamiseksi – Suomen riistakeskuksen päätös – Hirvieläimen pyyntilupa – Hakemuksen peruuttaminen – Peruutusilmoituksen peruuttaminen – Eri-tyisen painava syy

A ja B hakivat 1.6.2020 menetetyn määrääjän palauttamista valittaakseen Suomen riistakeskuksen

3.7.2019 tekemästä hirvieläinten pyyntilupapäätöksestä. Hakijoiden mukaan pyyntilupa sisältyi hakijoiden omistamia alueita, joilla ei ollut enää voimassa metsästysoikeyden vuokrasopimusta tai joilla sellaista sopimusta ei ollut koskaan ollutkaan. He peruuttivat hakemuksensa 23.8.2021. He ilmoittivat 24.8.2021 peruuttavansa tekemänsä peruutuksen.

A:n ja B:n oli näin menetellessään katsottava tehneen 24.8.2021 uuden hakemuksen menetetyn määräajan palauttamiseksi. Uusi hakemus oli tehty oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 115 §:n 2 momentissa tarkoitettun vuoden määräajan jälkeen. Hakemus hylättiin.

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 114 § ja 115 § 2 momentti Ks. KHO 1960 II 550 ja KHO 14.12.2020 taltionumero H 987/2020.

KHO:2022:42

Perustevalitus – Teettämiskustannus – Hallintopakko – Ympäristönsuojelu – Hallinto-oikeuden toimivalta

Asiassa oli ratkaistavana, olivatko kaupungin velkomat saatavat ympäristönsuojelulain mukaiseen hallintopakopäätökseen perustuvia teettämiskustannuksia, jotka voitiin periä A Oy:ltä ulosottotoimin ja joiden virheellisestä maksuunpanosta voitiin tehdä perustevalitus.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että A Oy:n kirjelmä hallinto-oikeudelle oli teettämiskustannuksia koskeva perustevalitus. Hallinto-oikeuden ei olisi tullut jättää asiaa tutkimatta toimivallan puuttumisen vuoksi ja hallinto-oikeuden valituksenalainen päätös oli kumottava. Enemmän viivästyksen välttämiseksi korkein hallinto-oikeus otti asian välittömästi ratkaistavakseen.

A Oy oli velvoitettu jätevesialtaan tyhjentämiseen sekä ryhtymään toimenpiteisiin jäteveden tuloon estämiseksi altaaseen uhalla, että toimenpiteet teetetään yhtiön kustannuksella. Kun yhtiö ei ollut ryhtynyt määrättyihin toimenpiteisiin, ympäristöpäällikkö oli 6.3.2018 määrännyt teettämisuhan pantavaksi täytäntöön. Teettämi-

suhka oli pantu täytäntöön tilaamalla toimenpiteet X Oy:ltä, joka oli 6.3.2018 avannut omistamansa viemäriverkoston ja A Oy:n omistaman viemäriverkoston välisen venttiilin ja pumpannut jätevedet verkostoonsa ja edelleen puhdistettavaksi.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että jätevesialtaan tyhjentämisessä avaamalla viemäriverkoston välisen venttiili oli kyse A Oy:lle asetettun jätevesialtaan tyhjentämisvelvoitteen täytäntöönpanosta. Teettämishukka oli voitu panna täytäntöön tilaamalla käytännön työt X Oy:ltä ja päävelvoitteiden täyttämiseksi mahdollisista eri toimenpiteistä oli voitu valita verkostojen välisen venttiilin avaaminen.

Perustevalituksen kohteena olleet saatavat olivat syntyneet jätevesien pumpaamisesta ja käsittelystä aikavälillä 6.3.2018–30.6.2020, eli yli kahden vuoden aikana. Kaupungin mukaan jätevesien johtaminen oli venttiilin avaamisesta saaka perustunut teettämisuhan täytäntöönpanoon.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että ympäristönsuojelulain mukaisen hallintopakomenettelyn tarkoituksena oli oikaista ympäristönsuojelulain vastainen tila. Vaikka toimija voitiin velvoittaa hallintopakolla myös pidempiaikaisiin toimenpiteisiin lain vastaisen tilan korjaamiseksi, menettelyä ei kuitenkaan ollut tarkoitettu jatkuvien velvoitteiden perustamiseen. Hallintopakopäätöksestä oli käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen oli velvoitettu. Ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätöksessä vahvistettua määräystä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin jäteveden tuloon estämiseksi altaaseen ei ollut yksilöity siten, että sen olisi voinut katsoa tarkoittavan jätevesien johtamisen jatkamista X Oy:n verkostoon sen jälkeen, kun allas oli tyhjennetty.

Asiakirjojen perusteella oli pääteltävissä, että jätevesiallas oli tyhjennetty 6.3.2018 tai pian sen jälkeen. Ensimmäinen kyseessä olevaan asiaan liittyvistä laskusaatavista koski ajalla 6.3.2018–31.3.2018 pumpattua jätevedtä. Tällä aikavälillä aiheutuneiden kustannusten voitiin katsoa syntyneen altaan tyhjentämisestä. Näiltä osin saata-

vissa oli kyse uhkasakkolain 17 §:ssä tarkoitetuista teettämiskustannuksista, jotka voitiin periä A Oy:ltä. Tätä myöhempiä aikavälejä koskevissa saatavissa ei enää ollut kysymys teettämiskustannuksista. Niitä koskevilta osin A Oy:n perustevalitus hyväksyttiin.

Ympäristönsuojelulaki 175 § 1 momentti, 184 § 1 momentti
Uhkasakkolaki 14 § 1 momentti, 15 § 1 momentti, 16 §, 17 §
Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta 3 § 2 momentti, 9 § 1 momentti, 10 § 1 momentti

KHO:2022:48

Metsästyslaki – Luontodirektiivi – Poikkeuslupa – Ilveksen rauhoituksesta poikkeaminen – Kannanhoidollinen metsästys – Poikkeusluvan myöntämiseen oikeutettava päämäärä – Päätöksen perusteleminen

Suomen riistakeskus oli myöntänyt metsästyslain 41 a §:n 3 momentin nojalla poikkeusluvan yhden ilveksen metsästykseseen Varsinais-Suomessa sijaitsevalle noin 627 neliökilometrin suuruiselle alueelle. Päätöksen mukaan poikkeuslupaa ei ollut myönnetty vahingon ehkäisemiseksi tai yleisen turvallisuuden kannalta pakottavista syistä, vaan niin sanotulla kannanhoidollisella perusteella.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli luonnonsuojeluyhdistyksen valituksesta ratkaistavana, oliko Suomen riistakeskuksen päätökselle poikkeusluvan myöntämiseksi ollut laissa säädetty edellytykset.

Metsästyslain 41 a §:n 3 momentilla oli kansallisesti pantu täytäntöön luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohta.

Unionin tuomioistuin oli tuomiossaan (asia C-674/17) todennut muun ohella, että luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisessa poikkeamispäätöksessä on tuotava selvästi ja täsmällisesti esille, mihin päämäärään poikkeamisella pyritään ja osoitettava täsmällisten tieteellisten tietojen perusteella, että poikkeusluvalla kyetään saavuttamaan tämä päämäärä.

Suomen riistakeskuksen päätöksessä oli viitattu maa- ja metsätalousministeriön asetusta koskevaan

muistioon, jonka mukaan poikkeamisluvulla puheena olevana metsästysvuonna tavoiteltiin ilveskannan pysymistä suurin piirtein nykyisen suuruisena. Lisäksi päätöksessä oli viitattu ilveskannan kansalliseen hoitosuunnitelmaan ja sen mukaisesti toteuttavan kannanhoidollisen metsästyksen toimitukseen ilveskannan hoidossa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että Suomen riistakeskuksen päätöksestä ei käynyt selvästi ja täsmällisesti ilmi, mihin luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaiseen ja sen myötä myös metsästyslain 41a §:n 3 momentin soveltamisen edellytyksenä olevaan hyväksyttävään päämäärään myönnettyllä ilveksen kannanhoidollista metsästystä koskevalla poikkeamisella oli pyritty. Pelkästään kansallisen hoitosuunnitelman yleisten tavoitteiden toteuttaminen ei ollut riittävä peruste poikkeuslupan myöntämiselle. Myöskään kannanhoidollinen metsästys sellaisenaan ei voinut olla edellä tarkoitettu hyväksyttävä päämäärä. Sillä seikalla, että metsästyksellä ei käytännössä olisi ollut haitallista vaikutusta ilveksen suojelun tasoon, ei ollut tässä suhteessa merkitystä.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että poikkeusluvalla tavoiteltua päämäärää hakemuksen kohteena olevalla alueella ei ollut kyetty tukemaan selvin ja täsmällisin perusteluin. Poikkeuslupaa ei olisi näin ollen voitu luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan myöntää. Hakemus olisi tullut hylätä metsästyslain 41a §:n 1 ja 3 momentin vastaisena.

Metsästyslaki 37 § 3 momentti, 41 § 1 momentti ja 41 a § 1 ja 3 momentti
Valtioneuvoston asetus (452/2013) metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista 3 § ja 4 §
Maa- ja metsätalousministeriön asetus (996/2019) poikkeusluvalla sallittavasta ilveksen metsästyksestä metsästysvuosina 2019–2020 1 §
Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettu neuvoston direktiivi 92/43/ETY (luontodirektiivi) 12 artikla 1 kohta, 16 artikla

1 kohta e alakohta ja liite IV a kohta
Unionin tuomioistuimen tuomio 10.10.2019, Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola (C-674/17, ECLI:EU:C:2019:851)
Ks. KHO 2017:182, KHO 2020:27 ja KHO 2020:28
Vrt. KHO 2014:125

Veroasiat

KHO:2022:36

Jätevero – Jätteen verollisuus – Jätteen hyödyntäminen – Kaatopaikkarakentaminen – Käytöstä poistettu kaatopaikka – Lasijäte

Jätteenkäsittelytoimintaa harjoittava A Oy oli vuosina 2015 ja 2016 hyödyntänyt lasijätettä jätetäytön päälle rakennetussa pintarakenteessa suljetun kaatopaikan saneerausta koskevan ympäristöluvan perusteella. Kaatopaikka oli suljettu ja poistettu käytöstä 1990-luvulla. Asiassa oli Veronsaajien oikeudenvalvontayksikön muutoksenhausta ratkaistavana, oliko lasijätteen hyödyntäminen sanotussa tarkoituksessa jäteveron alaista, kun lasijätteen loppusijoittaminen muusta jätteestä poiketen oli jäteverolain 6 §:n mukaan verollista myös hyödynnettäessä sitä kaatopaikalla sen perustamisen, käytön tai käytöstä poistamisen kannalta välttämättömissä rakenteissa tai rakennuksissa.

Korkein hallinto-oikeus totesi jäteverolain 1 §:n 1 momenttiin ja 3 §:n 1 momentin 3 kohtaan viitaten, että käytöstä poistettua kaatopaikkaa ei voitu pitää sanotun lain soveltamisalaa kuuluvana kaatopaikkana. Tähän nähden jäteveron perustetta ei voitu myöskään laajentaa sellaisella lain 6 §:ää koskevalla tulkinnalla, jonka mukaan kaatopaikan käytöstä poistamisen kannalta välttämättömillä rakenteilla tarkoitettaisiin myös sanottuja rakenteita silloin, kun kysymys on jo käytöstä poistetusta kaatopaikasta. Näin ollen ja koska sanotussa säännöksessä jätteen hyödyntämisellä kaatopaikan käytöstä poistamisen kannalta välttämättömissä rakenteissa oli tulkittava tarkoitettavan yksinomaan jätteen hyödyntämistä kaatopaikan käytöstä poistamisen yhteydessä tapahtuvassa

kaatopaikkarakentamisessa, A Oy:n ei ollut ollut suoritettava veroa mainittuun tarkoitukseen käyttämättään lasijätteestä.

Jäteverolaki 1 § 1 momentti, 3 § 1 momentti 3 kohta, 4 § ja 6 §
Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista 7 § (331/2013)

KHO:2022:40

Arvonlisävero – Poikkeukset myynnin verollisuudesta – Kiinteistön myynti vai vuokraus – Lunastusoptio – Sopimuksen tarkoitus – Liiketoimen taloudellinen ja kaupallinen todellisuus

A Oy oli tehnyt vuokranantajana vuokrasopimuksen, jonka kohteena oli teollisuusrakennus maapohjineen. Vuokran määrässä otettiin huomioon rakennuksen 450000 euron hankintahintaan perustuva niin sanottu pääoman lyhennysosuus, pääomakululle laskettava korko sekä hallintoon perustuva osuus. Vuokrasopimus oli alkanut 1.9.2018 ja se oli solmittu 10 vuodeksi. Vuokrasopimuksessa oli sovittu vuokralaisella olevan lunastusoikeus kiinteistöön, jolloin lunastusoikeutta käytettäessä vuokrissa huomioon otetut niin sanotut pääoman lyhennysosuudet vähennettiin lopullisesta kauppahinnasta. Jos vuokralainen ei käyttänyt lunastusoikeutta, mainittuja vuokran osuuksia ei palautettu, vaan ne jäivät vuokraksi vuokra-ajalta.

Vuokrissa niin sanottuja pääoman lyhennysosuuksia oli sovittu maksettavaksi siten, että vuokraajan päättyessä lunastushinta niiden huomioon ottamisen jälkeen oli 48000 euroa. Lisäksi lunastusoikeutta käytettäessä kauppahintaan lisättiin sähköliittymän suurentamisesta johtunut liittymämaksu 18733 euroa sekä tontin hinta 18332 euroa, mikäli vuokralainen halusi ostaa koko kiinteistön. Rakennuksen kauppahintaa oli sovittu korotettavaksi elinkustannusindeksin mukaisesti.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko vuokrasopimusta pidettävä kiinteistön myyntiä vai kiinteistön vuokrausta koskevana sopimuksena.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että asian verotuksellisessa arvioinnissa lähtökohdaksi oli otettava

osapuolten tekemän sopimuksen oikeudellinen muoto ja sen tarkoitus. Tästä voitiin poiketa vain erityisestä syystä. Unionin tuomioistuimen asiassa C-653/11, Newey, antaman tuomion perusteella korkein hallinto-oikeus katsoi, että kysymyksessä olevaa sopimusta oli sen oikeudellisen muodon ja osapuolten tarkoituksen mukaisesti pidettävä lähtökohtaisesti kiinteistön käyttöoikeuden luovuttamista koskevana liiketoimena, ellei arvonlisäverodirektiivin tulkintaa koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti voitu todeta, että sopimus ei vastannut liiketoimen taloudellista ja kaupallista todellisuutta.

Kun otettiin huomioon kiinteistön lunastushinta ja muut lunastusoikeutta käytettäessä maksettavat erät sekä kohteen arvoon ja vuokralaisen liiketoimintaan liittyvät epävarmuustekijät sovituna vuokra-aikana, lunastusoikeuden käyttämistä ei voitu pitää unionin tuomioistuimen asiassa C-164/16, Mercedes-Benz Financial Services UK, tarkoitettuna vuokralaisen ainoana taloudellisesti rationaalisena valintana asiaa sopimuksen tekoheikellä arvioitaessa. Kun lisäksi vuokralaiselle sopimuksen mukaan kuuluvien oikeuksien ja velvoitteiden ei ollut katsottava poikkeavan tämäntyyppisissä vuokrasopimuksissa yleensä olevista oikeuksista ja velvoitteista, sopimuksen tulkitseminen vuokrasopimukseksi vastasi liiketoimen taloudellista ja kaupallista todellisuutta unionin tuomioistuimen asiassa C-653/11, Newey, antamassa tuomiossa tarkoitettulla tavalla. Sopimusta oli näin ollen sen sisällön ja osapuolten tarkoituksen mukaisesti pidettävä kiinteistön käyttöoikeuden luovuttamista koskevana liiketoimena. A Oy:n oli suoritettava vuokramaksuista arvonlisäveroa arvonlisäverolain 30 §:ssä säädettyjen edellytysten täyttyessä.

Verohallinnon ennakkoratkaisu ajalle 3.10.2019–31.12.2020.
Arvonlisäverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta, 18 §, 27 § 1 momentti ja 30 § 1 momentti
Neuvoston direktiivi 2006/112/EY yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 2 artikla 1 kohta a ja c ala-

kohta, 14 artikla 1 kohta ja 2 kohta b alakohta ja 24 artikla 1 kohta Unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-653/11, Newey (ECLI:EU:C:2013:409), C-209/14, NLB Leasing (ECLI:EU:C:2015:440) ja C-164/16, Mercedes-Benz Financial Services UK (ECLI:EU:C:2017:734)

KHO:2022:41

Henkilökohtaisen tulon verotus – Tulon veronalaisuus – Sijoitussidonnainen kapitalisaatiosopimus – Sijoituskohteista kertyvä tuotto – Eräiden vakuutusten erityinen verotusmenettely – Oikeus tehdä toimeksiantoja vakuutusyhtiön puolesta kolmannen osapuolen kanssa – Vakuutusyhtiön asiamies – Arvopaperinvälittäjä

A suunnitteli tekevänsä sijoitussidonnaisen kapitalisaatiosopimuksen B-vakuutus Oy:n kanssa. B-vakuutus Oy päätti käytettävissä olevasta sijoitusvalikoimasta, ja A valitsi sopimukseensa liitettävät sijoituskohteet valittavissa olevien sijoituskohteiden puitteissa. A saattoi liittää kapitalisaatiosopimuksensa arvonkehityksen muun ohella noteerattuihin osakkeisiin, joukkolainoihin, rahastoihin, noteerattuihin rahastoihin ja sertifikaatteihin. Arvonkehitystä ei voinut liittää muun muassa listaamattomiin osakkeisiin ja B-vakuutus Oy:n sijoituskohteisiin.

A:lla oli oikeus antaa sopimuksen arvonkehitykseen liitettyjen sijoituskohteiden vaihtoja koskevia toimenpidepyyntöjä C-pankki Oy:lle, joka toimi B-vakuutus Oy:n asiamiehenä. C-pankki Oy lähetti toimenpidepyynnöt B-vakuutus Oy:n käsiteltäväksi ja päätettäväksi. Jos A:n toimenpidepyynnössä oli selvästi kysymys B-vakuutus Oy:n määrittelemästä sallitusta sijoituksesta, asiassa voitiin tehdä automatisoitu päätös. Jos kysymys ei ollut selvästi sallitusta sijoituksesta, asia ohjautui B-vakuutus Oy:n työntekijöiden tarkempaan käsittelyyn. Tällöin B-vakuutus Oy harkitsi, voidaanko sijoituskohteiden vaihto toteuttaa ja sijoituskohteiden lisä yhtiön tarjoamaan sijoitusvalikoimaan. Jos B-vakuutus Oy hyväksyi A:n toimenpidepyynnön ja A:n sijoitus-

kohdetta muutettiin, B-vakuutus Oy antoi C-pankki Oy:lle arvopaperikauppoja koskevan toimeksiantannon, jonka perusteella B-vakuutus Oy:n vastuuvelan katteena olevia varoja sijoitettiin A:n kapitalisaatiosopimuksen arvonkehitykseen liitettyissä sijoituskohteissa tapahtuneiden muutosten mukaisesti.

A pyysi ennakkoratkaisua siitä, sovellettiinko hänen B-vakuutus Oy:n kanssa tekemäänsä kapitalisaatiosopimukseen tuloverolain 35 b §:n mukaista eräiden vakuutusten erityistä verotusmenettelyä.

Tuloverolain 34 §:n 5 momentin ja 35 §:n 1 momentin perusteella lain pääsääntö on, että verovelvollisen veronalaista tuloa on vain kapitalisaatiosopimuksen perusteella maksettu tuotto. Tuloverolain 35 b §:ssä säädetään puolestaan pääsääntöön tehdystä poikkeuksesta, joka koskee epätavanomaisiksi luonnehdittuja tilanteita, joissa vakuutusyhtiön puolesta vakuutusyhtiölle varojen omistajana kuuluvia oikeuksia.

Kun A antoi C-pankki Oy:lle kapitalisaatiosopimuksen arvonkehitykseen liitettyjen sopimuskohteiden vaihtoja koskevia toimenpidepyyntöjä, pankki toimi vakuutusyhtiön tarjoamisesta annetussa laissa tarkoitettuna asiamiehenä B-vakuutus Oy:n lukuun ja vastuulla. Lopullisen päätöksen A:n pyytämästä sijoituskohteen vaihdosta teki B-vakuutus Oy. B-vakuutus Oy toimi vakuutusyhtiölain 6 luvun 20 a §:n 3 momentissa tarkoitettuna velvollisuuden mukaisesti, kun se A:n sijoituskohteen vaihtoa koskevan päätöksenteon jälkeen antoi C-pankki Oy:n toteutettavaksi arvopaperikauppoja koskevan toimeksiantannon, jonka perusteella yhtiön vastuuvelan katteena olevia varoja sijoitettiin A:n kapitalisaatiosopimuksen arvonkehitykseen liitettyissä sijoituskohteissa tapahtuneiden muutosten mukaisesti. Lisäksi kapitalisaatiosopimuksen piirissä olevia sijoituskohteita ei ollut rääätelöity A:ta varten vaan kapitalisaatiosopimuksen arvonkehitykseen voitiin liittää B-vakuutus Oy:n alun perin valitsemiin tai myöhemmin hyväksymiin yleisesti tarjolla oleviin sijoituskohteisiin.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei A:lla ollut oikeutta tehdä koh-

de-etuutena olevaan varallisuuteen liittyviä toimeksiantoja tai muita kohde-etuuteen liittyviä sopimuksia B-vakuutus Oy:n puolesta kolmannen osapuolen kanssa tuloverolain 35 b §:n 1 momentin 4 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Ennakkoratkaisu verovuosille 2021 ja 2022.

Tuloverolaki 34 § 5 momentti, 35 § 1 momentti ja 35 b § 1 momentti ja 2 momentti
Laki vakuutusten tarjoamisesta 2 § 1 momentti ja 5 § 1 momentti 3 kohta
Vakuutusyhtiölaki 6 luku 20 a § 3 momentti ja 10 luku 2 § 1 momentti ja 2 momentti

KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2022-24

Adoptio – Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus – Asia-valtuus

Diaarinumero: S2022/5

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 5.11.2021 S21/951

Vuonna 1993 syntynyt C oli noin neljän vuoden ikäisestä alkaen asti asunut biologisen äitinsä A:n siskon eli biologisen tätinsä B:n luona aina siihen saakka, kunnes oli vuonna 2016 muuttanut omaan asuntoon. A ja B olivat molemmat toimineet C:n huoltajina vuonna 1997 laaditun yhteishuoltosopimuksen nojalla. A:n ja C:n välillä oli C:n muualla asumisesta huolimatta ollut sään-

nöllistä yhteydenpitoa, ja A oli osallistunut myös C:n hoitamiseen tämän ollessa lapsi. A ja C olivat viettäneet aikaa keskenään myös siten, että A:n muut lapset olivat olleet mukana.

B haki käräjäoikeudessa adoption vahvistamista hänen sekä nyt jo täysi-ikäisen C:n välille. Käräjäoikeuden varattua A:lle tilaisuuden lausuman antamiseen A vastusti lausumassaan adoptiota.

Käräjäoikeus hyväksyi B:n hakeuksen ja vahvisti adoption. Hovioikeus jätti A:n valituksen tutkimatta katsottuaan, ettei A ollut adoption vahvistamista koskevassa asiassa asianosainen eikä hänellä siten ollut muutoksenhakuoikeutta asiassa.

Kysymys A:n muutoksenhakuoikeudesta asiassa.

VL:2022-27

Vakuutus sopimus – Vakuutus-ehdon tulkinta

Diaarinumero: S2021/730

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin käräjäoikeus 11.11.2021 L21/6305

Ravintolayhtiön liiketoiminta oli covid-19-pandemian aikana keskeytynyt, kun ravitsemisliikkeiden toimintaa oli rajoitettu valtioneuvoston asetuksilla. Vakuutusyhtiö kieltäytyi korvaamasta ravintolayhtiölle liiketoiminnan keskeytymisestä aiheutunutta vahinkoa epidemia-keskeytysvakuutuksesta, koska vakuutusyhtiön mukaan valtioneuvoston asetus ei ollut vakuutusehdoissa tarkoitettu viranomaisen antama tartuntatautilakiin perustuva määräys. Kysymys siitä, onko valtio-

neuvoston asetusta pidettävä vakuutusehdossa tarkoitettuna viranomaisen antamana määräyksenä.

VL:2022-31

Eläinsuojelurikos

Diaarinumero: R2022/52

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Vaasan hovioikeus 19.11.2021 R21/101

Maatalousyrittäjänä toiminutta A:ta syytettiin eläinsuojelurikoksesta. A oli syyttäjän mukaan muun ohella laiminlyönyt huolehtia maitotilallaan siitä, että nautaeläimet saavat riittävästi hyvälaatuista ravintoa, ja aiheuttanut näin eläimille tarpeetonta kärsimystä, kipua tai tuskaa. Kysymys siitä, oliko A syyllistynyt eläinsuojelurikokseen.

VL:2022-34

Asiakirja – Asiakirjan esittämisen velvollisuus

Diaarinumero: S2021/597

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 3.9.2021 S 20/1615

A Oy harjoitti yksityistä pysäköinninvalvontaa ja B Oy autojen vuokraustoimintaa. A Oy vaati B Oy:tä luovuttamaan tämän vuokraamien autojen vuokraajien tiedot sisältävät asiakirjat tietyltä ajalta kohdistukseen heihin vapaaehtoisen perinnän virheellisen pysäköinnin vuoksi. Perintää koskevia oikeudenkäyntejä ei ollut vireillä. Kysymys siitä, voitiinko B Oy velvoittaa luovuttamaan A Oy:lle vaaditut asiakirjat.

**Toimitus: Eevi Haaja
Alma Talent
shop.almatalent.fi
pro.almatalent.fi/#suomenlaki**